

Genelkurmay Eski Başkanı'nın Tutuklanması Bağlamında Bir Tarihsel Yeniden Gösterim: "12 Mart Sahnesi"

İçeriği Yazan: [Vedat KOÇAL](#) [1] Zaman: Cts, 07/01/2012 - 15:32

" Felsefe, son kertede, teoride sınıf kavgasıdır." Louis Althusser

Bugün 12 Mart.

12 Mart faşist darbesinin üstünden, takvim hesabıyla 38 yıl geçti. Siyasal Tarih'in hesabıyla ise, 12 Mart sürüyor, ve bugün, yine 12 Mart.

Tarih kitaplarından, anılardan okuduklarınızı anımsayınız:

38 yıl önce, soruşturmanın konusu "9 Mart darbe girişimi" idi; bugün yine bir darbe girişimi.

38 yıl önce "Madanoğlu cuntası" vardı; bugün, "Ergenekon cuntası" var.

38 yıl önce, Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç'ın onaylamaması yüzünden, Kara Kuvvetleri Komutanı Faruk Gürler ve Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin Batur eliyle, tam uygulamaya konulma evresinde durdurulan, "9 Mart askeri darbe girişimi" vardı; bugün, Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ün onaylamaması ile, Kara Kuvvetleri Komutanı Yaşar Büyükanıt ve Hava Kuvvetleri Komutanı İbrahim Fırtına tarafından, uygulamaya geçmeden durdurulan bir askeri darbe girişimi - veya girişimleri var.

38 yıl önce de, "yapmaya kalkışıp yap(a)mayan rütbe sahipleri, ileri atamayıp geriye döndürdükleri adımlarının bedelini mesleklerinden çıkarılarak ve kararı önceden verilmiş mahkemelerde yargılanarak ödüyorlardı. ¹

38 yıl önce, sözde soruşturma, bir sözde "bomba davası" ile başlıyordu; bugün, Ergenekon sözde soruşturması da, Ümraniye'de bir gecekondu bulunan el bombalarına ilişkin, ve yine bir "bomba davası" ile başladı. ²

38 yıl önce, iddianameye göre, Yarbay Talat Turhan, Boğaz Köprüsü'nün ayaklarına bomba koyuyordu; bugün, yine bir Yarbay, Dönmez, Ankara'da Zir Vadisi'ne Ordu mühimmatı bomba gömmekle suçlanıyor.

38 yıl önce, Başbakan Sadi Kocaş, ne diyordu: "beyinlerine balyoz gibi ineceğiz!" o günkü balyoz, bugün yine "Balyoz".. ³

38 yıl önce, o "Balyoz"la tutuklanan askerler, bürokratlar, üniversite hocaları, yazar çizer entelektüel takımı, gazeteciler, aynı cezaevine, Mamak'a , bugün, yine Balyoz'la, yine aynı kesim, aynı cezaevinde, işte Silivri..

38 yıl önce, "Sıkıyönetim Mahkemeleri" vardı; bugün "Özel yetkili Mahkemeler" ve özelde "İstanbul Beşiktaş Adliyesi" var.

38 yıl önce, darbe hazırlığı içindeki asker-aydın grubunu açığa çıkaran istihbaratçı Mahir Kaynak ve itirafçılar vardı; bugün "Ergenekon'un kara kutusu" Tuncay Güney ve "gizli tanıklar" var.

38 yıl önce, Mamak zindanı, Türkiye'nin en genç Profesörlerinden üstelik Ceza Hukukçusu Uğur Alacakaptan, sonra, Anayasa Hukuku dersinden alınıp götürülen Mümtaz Soysal gibi nice bilim insanını ağırlıyordu; bugün, Rektörler, Rektörlük yapmışlar dahil öğretim üyeleri, Profesörler, Silivri zindanında tutuluyor.

38 yıl önce, gazeteciler, örneğin Fakir Baykurt, İlhan Selçuk, Uğur Mumcu, Altan Öymen gibi birçoğu tutsak alınmışlardı; bugün Balbay, Nedim Şener, Şık gazeteci sanıklar; ve İlhan Selçuk, yine sanık -tı. ⁴

38 yıl önce, Doğu Perinçek, Öğrenci lideri olarak tutsaktı; bugün, Siyasi Parti lideri olarak, yine tutsak.

38 yıl önce "Ziverbey Sorgu Köşkü" vardı, bugün İstanbul Emniyet Müdürlüğü var. ⁵

38 yıl önce, Nakşibendi Cemaati ve onun "İlim Yayma Cemiyeti" vardı; bugün Fethullah Hoca cemaati ve onun "Gönüllüler hareketi" var.

38 yıl önce, Ankara'da Amerikan Yardım Kuruluşu Tuslog vardı, bugün, Ankara'daki CIA merkezi var. ⁶

Toplam olarak, bol cinayetli, kanlı ve katilli, elbette mahkemeli, eski bir polisiye-macera-gerilim senaryosu ile 12 Mart, yeniden gösterimdedir.

Velhasılı, Tağmaç'ı, Kocaş'ı, Sunay'ı, cuntası, bombaları, davası, özel yetkili Mahkemeleri, Mamak'ı, hücreleri, cemaati ile aynı dekor ve aynı oyuncular, her şey ve herkes, Tarih'in o günkü sahnesinde olduğu gibi, bugün de yerli yerinde duruyor ve bilindik rollerini aynıyla oynuyor.

Ve faşizm, 38 yıl önceki gibi, yine beynimize "balyoz gibi" inmekte.

İşte bu nedenlerle, sadece takvim sayfalarında değil, ama bugün, 12 Mart'tır ve kapitalizm, Marx'ın, o ünlü "[Hegel](#) [2], bir yerde, şöyle bir gözlemler bulunur: bütün tarihsel büyük olaylar ve kişiler, hemen hemen iki kez yinelenir. Hegel eklemeyi unutmuş: ilkinde [trajedi](#) [3], ikincisinde [komedi](#) [4] olarak"⁷ aforizmasını anımsatan bu yeniden gösterimle Türkiye halkının belleği ile dalgasını geçmektedir.

Bizim açımızdan, soru ve sorun, bu komedya sahnesinde, bizim, kim ve nerede olduğumuzdur.

***

Olumlu veya olumsuz, nereden ve nasıl bakıldığı belirleyici değil, Ergenekon soruşturması, ancak, hayatında hiç Marksist literatür veya *Althusser* okumamış, ekonomi politikten habersiz kişiler için *iyi veya kötü, haklı veya haksız*, bir adli soruşturmadır.

Marksist literatürü, ve hiç değilse *Althusser* okumuş, ekonomi politikten haberdar kişiler içinse, sınıflı toplumsal altyapının üzerinde, ve onun yansıması olarak yapılan devlet aygıtının bir parçası olarak yargı erki, sınıflı toplumsal yapıdan bağımsız ve onun çelişkileri karşısında tarafsız değildir ve olamaz; böylece, Bilimsel Sosyalist algıda Yargı, liberal siyasal edebiyatın anlattığı gibi *soyut-objektif adaleti* değil, sınıflı toplumda egemen sınıfın hukukunu uygulayan, salt ideolojik bir aygıt olmaktadır.⁸

Bizim, "Atatürkçüler"den ayrıldığımız nokta da tam olarak burada belirmektedir; Marksistler, Cumhuriyet'i, kendini tanımladığı üzere "kimsesizlerin kimsesi" olarak değil, tersine, altyapısını oluşturan sınıflı toplumun üstünde yapılan bir üst yapı olarak bilir ve öyle tanımlar. Bu bakışla, bugün tasfiye aşaması içindeki Cumhuriyet de, en az akp eliyle kurulmakta olan alternatifi kadar sınıflı bir sermaye devleti idi.

Bu hali ile, "yeni devlet", veya artık eskiyen adlandırmasıyla "2. Cumhuriyet", bir toplu yer değiştirmiştir; eski dildeki deyişi ile "ikame"dir; siyasetçinin yerine siyasetçi, askerin yerine asker, işçinin yerine işçi, sermayenin yerine sermaye, öğrencinin yerine öğrenci, gazetecinin yerine gazeteci, toplam olarak, toplumun yerine yeni bir toplum, ve devletin yerine yeni bir devletin üretilmesidir.

'29 Büyük küresel bunalımdan başlayarak II. Dünya Savaşı yıkıntılarının giderilmesi amacıyla '50'ler boyu yükselen ve '60'larda doruğuna ulaşan "Refah Devleti-Sosyal Devlet" çağı boyunca ulusal ekonomiler, bir yandan ardarda gelişen iki büyük küresel savaş sonrasında daralan üretimin ve talebin, savaşlar süresince zayıflamış özel sektörün yetersiz kaldığı alanlarda, toplumun ekonomik gereksinmelerinin doğrudan kamu üretimi ile karşılanarak tüketimin kamçılanması yoluyla canlandırılmaları için toplumsal gelirin artırılması ve tabana yayılması anlayışına, diğer yandan, Sosyal Devlet'in doğası gereğince, orta sınıfın, sadece maddi değil, demografik bakımdan da şişkin ve sağlamda tutulabilmesi için, olabildiğince geniş bir kamu istihdamına, yani bürokrasiye dayandırılmıştır.⁹

Devletin, sadece düzenleyici olarak değil, fakat bir iktisadi girişimci vasfıyla ekonomik yaşama katıldığı, teorik planda liberal, ama uygulamada karma olan bu ekonomik model, ki liberal anglo-sakson ekonomi ve siyaset sözlüğünde, *dadı devlet-nanny state* olarak adlandırılmakta, doğrusu, aşağılanmaktadır; bizim ulusal sosyo-ekonomik sözlüğümüzde ise, yerini toplumun üzerindeki bir çatı, bir büyük şemsiye olarak "devlet baba" ve onun üzerinde yükseldiği, durduğu "orta direk" olarak bulmaktadır.

Sonuç itibarıyla, Ergenekon sözde soruşturması üzerinde beliren bugünkü toplumsal çelişmenin, çatışmanın bir yanında sosyal devlet çağı kalıntısı geleneksel orta sınıf ve onu temsilen entelektüel ve bürokrat burjuvazi, diğer yanında ise egemen tekelci-sınai kapitalizm ile, küresel kapitalizmin ve onun jandarması abd'nin, soğuk savaşın sona ermesi ile gereksizleşen "yeşil kuşak" projesinin tasfiyesi ve "önleyici saldırı"nın yeni hedefi İran'ın hareket alanının sınırlandırılması kapsamında kurgulanıp uygulanan "28 Şubat" kayalığında kırılarak batı karşıtı siyasal İslamcılıktan neo-liberalizmin "yeni-sağ" denilen ideolojisi doğrultusunda gösterdiği "muhafazakâr demokrasi" kıyılarına geri çekilen ekonomik-kültürel-ideolojik çelişki dalgalarını, "ortak havuzda" güçbirliğine dönüştürme yolundaki, kimilerinin "burjuvazi" dedikleri yeni burjuvaziyi yaratan, taşra eşrafı geleneğinin küreselleşmeye eklenmesi ile oluşan ve gitgide yükselen Anadolu sermayesi vardır.

İşte böylece, II. Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında, savaş endüstrisiyle gelişen, devlet müdahalesine ve kamu girişimciliğine dayalı devlet kapitalizminin, teknik tanımıyla *Keynesyen ekonomi*, Sosyolojik literatürdeki adıyla “refah devleti”, ve son olarak, bizdeki hukuksal-Anayasal adlandırmasıyla Sosyal Devlet’in, toplumsal altyapıda, yükselen kent burjuvazisi, yani büyük sermaye lehine, orta sınıfın ve işçi sınıfının, ve üstyapıda ise, onların siyasal temsili olarak Sosyal Demokrasi ile Sosyalizm’in tasfiyesine araç olma özelliği ile 12 Mart’ın yargısı da, ordu ile birlikte, egemen sınıfın zor gücünün bir parçası olmuştur.

II. Dünya Savaşı sonrasında, küresel güçlerin yerküreyi paylaşım uzlaşısı politikaları, ve Nato-Oyak süreci içinde bizzat kendisi sermayedarlaşan Ordu ise, bu sınıfsal doğası gereğince, Bağımsızlık Savaşı’nın kurumsal öncüsü olmaktan çıkıp, büyük kent sermayesinin müttefiği ve zor gücü haline gelmektedir.¹⁰

Böylece, 12 Mart ve 12 Eylül çizgisi, kapitalizmin öncülü olarak, pre-kapitalizm aşamasının güven ve istikrar içinde başlayabilmesi adına önemli bir engel olarak, ‘60’ların Sosyal devlet bütünü içinde yükselen işçi sınıfı örgütlülüğü olarak sendikalizmin ve onun siyasal temsil alanı sol muhalefetin devlet terörü altında ezilerek tasfiyesi idi; devamı 24 Ocak-5 Nisan liberalizasyon süreçleri ve özelleştirmeler yoluyla büyük sermaye sınıfının zenginleştirilmesi ile gelmiştir; bütün bu sürecin uzantısı ve sonu olarak, pre-kapitalizm aşamasının sonlanışını, artık yerleşmiş, yerini sağlamlaştırmış olan kapitalizme geçişi ifade eden bugünkü akp faşizmi ve onun eliyle uygulandığı görüntüsü verilmek istenen “Ergenekon sözde soruşturması” da, orta sınıfın, yine devlet eliyle ve terörü altında ezilerek tasfiyesi olmaktadır.

Ergenekon-Balyoz-Andıç sözde soruşturmalarının arkasında veya karşısında, yanında yöresinde, herhangi bir yerinde işçi sınıfının, onu temsil eden herhangi bir figürün olmamasının tekil nedeni de budur; bir sınıf olarak var sayılması için gereken, sınıfsal aidiyet bilincine dayalı bir işçi düşüncedavranış ortaklaşması ve buna dayalı örgütlü politik tavır, Türkiye’de yoktur, Klasik Kemalizm döneminden başlayarak 12 Mart ve 12 Eylül darbelerinde tank paletlerinin altında ezilmeye ilerleyen tarihi boyunca şiddet politikaları ile bastırılmıştır.

Ergenekon sözde soruşturmasının arkasında tutucu sağ bir siyasal iktidarın, hedefinde ise, ağırlıklı bürokrasinin, ve karşısındaki muhalefetin, bu orta sınıfsal zemin üzerinde yükselen, salt rejim kaygıları ile sınırlı talepleri dile getiren, apolitik bir muhalefet olması, işte bu açıdan bir rastlantı olmamaktadır. Bu politik görünümü apolitik sözde muhalefetin son kırk yıllık, ve artık gelenekselleşen “sol” görünümü, ‘50’lerde başlayıp ‘60’lar ve ‘70’ler boyunca yükselen, Çin-Küba-Vietnam gibi Sosyalist ihtilallerin, yanısıra Afrika kıtasını kaplayan ulusal kurtuluş mücadeleleri ile nihayet ‘68 Avrupa öğrenci ayaklanmalarının duygusallıktan öte gitmeyen etkisinden kaynaklanan politik öykünmecilikten ibarettir ve ayrı bir çalışmanın konusudur.

Bu hali ile, AKP faşizmi, kimilerinin ileri sürdüğü gibi, yerleşik ve egemen İstanbul sermayesinin, Anadolu sermayesi lehine tasfiyesi değil, olsa olsa, Anadolu kasaba eşrafının burjuvazileşmesi, Anadolu sermayesinin İstanbul’a taşınması, giderek kapitalistleşmesi sürecinin doruk noktası anlamına gelmektedir; bu ise, nitel değil, nicel bir değişim/dönüşümdür, ve elbette, İbni Haldun’un “asabiye” kavramını çağırıştırmaktadır. Bu tarihsel kökeniyle Ergenekon-Balyoz-Andıç sözde soruşturmaları, Marx’ın ve Engels’in Manifesto’da ortaya koydukları “*Modern sanayinin gelişmesi, burjuvazinin ayaklarının altından bizzat ürünleri ona dayanarak ürettiği ve mülk edindiği temeli çeker alır. Şu halde, burjuvazinin ürettiği, her şeyden önce, kendi mezar kazıcılarıdır. Kendisinin devrilmesi ve proletaryanın zaferi aynı ölçüde kaçınılmazdır*”¹¹ saptamasını doğrulayan bir örnek olarak, daha en başında, 1923 İzmir İktisat Kongresi ve 1927 Teşvik-i Sanayi Kanunu ile temellerini attığı iç dinamiklerinin, Kemalist Cumhuriyet’in mezarını kazmasından başka birşey değildir.

Bu açıdan, bugün yaşadığımız faşizm ortamı, sadece ve kendi başına, iktidar sahiplerinin emperyalizm işbirlikçiliği ile kurumsallaştırdıkları kişisel siyasal hırsları ile değil, fakat ve ancak, Marx’ın “*İnsanlar kendi tarihlerini kendileri yaparlar, ama kendi keyflerine göre, kendi seçtikleri koşullar içinde yapmazlar, doğrudan veri olan ve geçmişten kalan koşullar içinde yaparlar*”¹² diyerek gösterdiği üzere, ekonomi politik sürecin, sınıfsal doğası içinde işleyişinin zorunlu sonucu olarak açıklanabilir ve açıklanmalıdır. Bugün, Ergenekon-Balyoz-Andıç soruşturmaları çevresinde yaşanan olayların altında yatan maddi ilişkiler üstünde gerçekleşen nesnel-sınıfsal olguyu anlamakta doğruya

en fazla yaklaşan bu açıklama biçimi, Gramsci'nin "İdeolojik Hegemonya" ve "Tarihsel Blok" kavramları ile Poulantzas'ın "Egemen sınıfsal bloğun iç çelişkileri" tezlerini doğrulayan bir pratik örnek olarak ifadesini bu kuramsal kaynaklarda bulmaktadır.

Böylece, Bilimsel Sosyalistler için, 12 Mart-12 Eylül ve bugünkü Ergenekon-Balyoz-Andıç soruşturmaları ve başka daha çok örnekleri ile yükselen güncel faşizm türü, hükümetlerin, siyasetçilerin, -bugünkü görüntüsü ile "Ak Parti" kadrolarının- öznel-kişisel uygulamaları değil, üretim biçimleri ve ilişkilerindeki değişimin, sınıfsal etkileriyle, üstyapıdaki devlete zorunlu yansımalarından ibaret olmaktadır.

Yani, Ergenekon-Balyoz-Andıç soruşturmalarını, somut olaya odaklanıp, onları yaratan etken olarak altyapıdaki soyut- nesnel olguyu tahlil etmeyen algı ve uzantısı olarak dillendirilen tepki, Kuzey Anadolu fay hattından ve yeraltındaki tektonik yapının ve hareketlerin doğasından habersiz, büyük yıkımlar, trajediler meydana getirdikleri için depremlere kızmaya benzemektedir.

Burada, baştaki soruya geri dönmüş oluyoruz: *Bizim açımızdan, soru ve sorun, bu sahnede, bizim, kim ve nerede olduğumuzdur.*

İşçi sınıfının siyasal temsilini ve örgütlülüğünü ifade eden Sosyalistler olarak, II. Dünya savaşı ile gelişen ve kurumsal ifadesini Nato üyeliği ve nihayet 1958 ikili anlaşmaları ile bulan bağımlılığa sürecinin devlet enstrümanlarından biri olan kontr-gerilla geleneğinin uzantısı ve devamı olan Ergenekon'un, veya onu açığa çıkarma-yargılama iddiası, doğrusu söylemi ile ortaya konan sözde soruşturmanın taraflarından birinin veya diğerinin içinde, arkasında, yanında, yöresinde değil; böylece, "devlet içinde cemaat çeteleşmesi, gerici kalkışma, laikliğin-bağımsızlığın elden gidiyor olması, Amerika'nın Türk Ordusu'na saldırısı" gibi öznel-geleneksel politik görünümü apolitik başlıklara bağlanmış tekil gündem dayatmaları ile, kapitalist sistemin tolerans sınırları içine hapsedilmiş rejim kaygısı değil, fakat, tüm bunların ötesinde, bugün, bizim için, bu yazıya da konu edilen, küreselleşen kapitalizme eklemlenme yolundaki yeni burjuvazi ve geleneksel egemen kapitalizmden oluşan tarihsel bloğun, orta sınıfı ve işçi sınıfını bütünüyle ezmek için toplu saldırısı, kapitalist devlet terörü, yani faşizm, organik adı ile "akp faşizmi" kaygısı söz konusudur; ve adı, adresi ve zamanı ne olursa olsun, faşizm, bizi, hep karşısındayken bulur.¹

Vedat KOÇAL

vedat.kocal@politikadergisi.com

Kaynakça ve dipnotlar:

¹ 12 Mart'a 5 kala, Celil Gürkan, Tekin yay, 1986

Anılar ve görüşler, Muhsin Batur, Milliyet yay, 1986

² *Bomba davası*, Talat Turhan, İleri yay, 2006

³ 12 Mart, Birand, Çaplı, Dünder, İmge yay, 1991

⁴ *Sakıncalı Piyade*, Uğur Mumcu, Tekin yay, 1989

⁵ *Ziverbey Köşkü*, İlhan Selçuk, Çağdaş Yay, 1987

⁶ Tuslog için: <http://samsun01.blogcu.com/tuslog-turkiye-nin-yakin-tarihinin-bir-ozeti/...> [5]

<http://www.merhabaturkey.com/general/tuslogen.htm>

⁷ *Louis Bonaparte'in 18 Brumaire'i*, Karl Marx

⁸ *Ailenin, özel mülkiyetin ve Devlet'in kökeni*, F. Engels, Sol Yay, Çev: Kenan Somer, 2003

İdeoloji ve Devletin ideolojik aygıtları, Louis Althusser, İthaki yay, 2003

⁹ *Genel Teori: İstihdam, Faiz ve Paranın Genel Teorisi*, J.M. Keynes, Kalkedon yay, 2008

İktisat, Paul Samuelson, ODTÜ yay, 1965

¹⁰ *Militarizmin tarihsel sürekliliği*, Devrim Pusat, Nam yay, 1996

¹¹ *Komünist Parti Manifestosu*, Karl Marx, Friedrich Engels, I. Bölümden

¹² *Louis Bonaparte'nin 12 Brumarie'i*, Karl Marx

¹³ <http://politikadergisi.com/makale/o-guzel-insanlar-ve-o-guzel-gunler-ustune-ii-biz-80liler-yitik-bir-kusagin-oykusu-erkin-yurda>

Yorumlar

- [E-Dergi Yazıları](#) [6]
- [Güncel](#) [7]
- [İç Siyasa](#) [8]
- [Tarih](#) [9]
- [Toplumsal](#) [10]

Kaynak URL (25/04/2024 - 20:06 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/makale/genelkurmay-eski-baskaninin-tutuklanmasi-baglaminda-bir-tarihsel-yeniden-gosterim-12-mart-sah>

Bağlantılar:

- [1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/vedat-kocal>
- [2] http://tr.wikipedia.org/wiki/Georg_Wilhelm_Friedrich_Hegel
- [3] <http://tr.wikipedia.org/wiki/Trajedi>
- [4] <http://tr.wikipedia.org/wiki/Komedi>
- [5] <http://samsun01.blogcu.com/tuslog-turkiye-nin-yakin-tarihinin-bir-ozeti/697933>
- [6] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/e-dergi-yazilari>
- [7] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>
- [8] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>
- [9] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>
- [10] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>